

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 25 Ekim 2016
Nr. Ref.: RK980/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI90/15

Başvurucu

Emin Behrami

Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi Rev. nr. 39/2015 sayı ve 19 Mart 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru Vıçtırın mukimi Bay Emin Behrami (bundan böyle: başvuru) tarafından teslim edilmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, Yüksek Mahkemenin Rev. nr. 39/2015 sayı ve 19 Mart 2015 tarihli kararı, İstinaf Mahkemesinin Ca. nr. 2908/2013 sayı ve 22 Ekim 2014 tarihli kararı ve Priştine Temel Mahkemesinin C.nr. 2351/10 sayı ve 15 Şubat 2013 tarihli kararına itiraz etmiştir.
3. Yüksek Mahkemenin kararı 25 Nisan 2015 tarihinde başvurucuya teslim edilmiştir.

Başvurunun Konusu

4. Başvurunun konusu Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 49. maddesi [Çalışma Hakkı] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiği ileri sürülen Rev. nr. 39/2015 sayı ve 19 Mart 2015 tarihli Yüksek Mahkeme kararı hakkında anayasal denetim talebidir.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Anayasa'nın 113. madde 7. fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanunun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan böyle: İçtüzük) 56. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 29 Haziran 2015 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmişlerdir.
7. Mahkeme Başkanı 3 Ağustos 2015 tarihinde Üye Ivan Čukalović'i raportör yargıç olarak görevlendirmiş, üyeler Robert Carolan (başkan), Almiro Rodrigues ve Arta Rama-Hajrizi'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni tayin etmiştir.
8. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 20 Ağustos 2015 tarihinde başvurucuya bildirmiş ve başvurunun bir örneğini Yüksek Mahkemeye göndermiştir.
9. Mahkeme Başkanı, 9 Eylül 2016 tarihinde Anayasa Mahkemesi Üyeliğinden istifa etmiş olan Robert Carolan yerine Ön İnceleme Heyetine Üye Snezhana Botusharova'yı görevlendirmiştir. Yaş sıralamasına göre Üye Almiro Rodrigues Ön İnceleme Heyeti başkanlığına tayin edilmiştir.
10. Ön İnceleme Heyeti 14 Eylül 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmez olduğuna ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

İdari usule ilişkin olgular

11. Başvuruda sunulan evraktan başvurucunun Priştine Alauddin Medresesinde öğretmenlik yapmış olduğu anlaşılmaktadır.
12. Başvurucu 25 Mayıs 2006 tarihinde Kosova İslam Birliği (bundan böyle: KİB) Disiplin Komisyonu tarafından disiplin suçundan dolayı suçlu bulunmuş ve 7 (yedi) ay boyunca %20 oranında maaş indirimi ile cezalanmıştır. Başvurucu KİB'nin İkinci Derece Disiplin Komisyonuna itiraz etmiş.
13. KİB İkinci Derece Disiplin Komisyonu başvurucunun itirazını temelden yoksun bularak reddetmiş ve 7 aylık maaş indirimi cezasını 8 aya çıkararak cezayı artırmıştır.
14. Daha sonra başvurucu Priştine Belediye Mahkemesine dava açmıştır.

Adli usule ilişkin olgular

15. Priştine Belediye Mahkemesi başvurucunun dava dilekçesini 4 Nisan 2007 tarihinde temellendirilmiş bularak onamış ve KİB Disiplin komisyonu kararlarını hukuk dışı bularak iptal etmiştir.
16. KİB İlk Derece Disiplin Komisyonu 23 Ekim 2010 tarihinde çıkardığı 631/10 sayılı kararla disiplin suçu işlediği gerekçesiyle başvurucunun iş sözleşmesini feshetmeye karar vermiştir. Bu karar başvurucunun öğrenci istismarına karışmış olan iki medrese personeline yönelik suçlaması neticesinde alınmıştır. Başvurucu KİB İkinci Derece Disiplin Komisyonuna itirazda bulunmuştur.
17. KBİ İkinci Derece Disiplin Komisyonu 23 Ekim 2010 tarihli (799/10 sayılı) kararla İlk Derece Disiplin Komisyonunun kararını onamıştır.
18. Başvurucu 26 Ekim 2011 tarihinde Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (bundan böyle: EBTB) Teftiş Departmanına dilekçe sunarak öğretmenlik görevinin derhal iadesini ve tüm maaşları ile diğer maddi zararlarının tazminini talep etmiştir.
19. Başvurucunun talebine cevaben EBTB 10 Ekim 2011 tarihinde başvurucunun işyerine iadesinin kendi yetki alanına girmediğini ve işverenin İkinci Derece Disiplin Komisyonuna başvurduktan sonra yetkili mahkemeye dava açabileceğini belirtmiştir.
20. Başvurucu, KİB Anayasası ve Çekişmeli Yargılama Usul Kanunu hükümlerini ihlal ettiği gerekçesiyle İlk Derece Disiplin Komisyonunun 631/10 sayı ile İkinci Derece Disiplin Komisyonunun 799/10 sayılı kararına karşı 2 Kasım 2010 tarihinde Priştine Temel Mahkemesine dava açmıştır.
21. Priştine Temel Mahkemesi 15 Şubat 2013 tarihinde çıkardığı C. nr. 2351/10 sayılı kararla başvurucunun KBİ disiplin komisyonlarının kararlarının bozulmasına ve maaş ile diğer maddi zararların tazminine ilişkin taleplerini içeren dava dilekçesini temelden yoksun bularak reddetmiştir.

22. Çekişmeli yargılama usulü hükümlerinin ihlali, olgusal durumu yanlış ve eksik tespiti ve maddi hukukun yanlış uygulandığı iddiasıyla başvuru 30 Nisan 2013 tarihinde Priştine Temel Mahkemesi kararına karşı İstinaf Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.
23. Priştine'deki İstinaf Mahkemesi 22 Ekim 2014 tarihinde çıkardığı C. nr. 2351/10 sayılı kararla ilk derece mahkemesinin hukuki duruşunun olağan ve kanuna dayalı olduğu, çekişmeli yargılama usulü hükümleri ihlali bulunmadığı veya maddi hukukun yanlış uygulanmadığı için başvuru için başvurucağının itirazını temelden yoksun bularak reddetmiştir.
24. Başvurucağın 22 Ekim 2014 tarihinde Kosova Yüksek Mahkemesine revizyon başvurusu yapmıştır.

Olağanüstü kanun yoluna ilişkin olgular

25. Kosova Yüksek Mahkemesi 19 Mart 2015 tarihinde çıkardığı Rev. nr. 39/2015 sayılı kararla başvurucağının revizyon başvurusunu kısmen temellendirilmiş bulup ilk derece disiplin komisyonlarını kararlarını hukuka aykırı bularak bozmuş ve başvurucağının işyerine iadesi ile maaşları ve maddi zararların tazminine ilişkin talebini temelden yoksun bularak reddetmiştir.
26. Yüksek Mahkeme kararının disiplin komisyonları kararlarıyla ilgili bölümünde şu ifadeye yer verilmiştir:

Kosova Yüksek Mahkemesi bunun gibi olgusal bir durum karşısında davacının dava dilekçelerine ilişkin alt derece mahkemelerinin hukuki tutumunun kabul edilmez olduğunu tespit etmiştir. Zira davalı tarafından davacının işten çıkarılmasına ilişkin dava konusu kararlar hukuka aykırıdır. Çünkü davacının davalı ile akdedilmiş bir iş sözleşmesi veya hukuki anlamda geçerliği olan başka bir ilişkisi yoktur. Davacı Priştine Belediyesi Eğitim ve Kültür Müdürlüğü ile iş sözleşmesi akdetmiş ancak görevini davalıda yerine getirmiştir.

27. Yüksek Mahkemenin işyerine iade ve maaş ile zararların tazmini talebiyle ilgili bölümünde şu ifadeye yer verilmiştir:

Davacının geçerlilik süresi artık geçmiş ve işveren olan Priştine Belediyesi tarafından süresi uzatılmamış olan ve 1 Eylül 2009 tarihinden 31 Ağustos 2010 tarihinde kadar Priştine Belediyesiyle süreli olarak akdedilmiş iş sözleşmesi olduğu olgusundan hareketle Yüksek Mahkeme, davacının işyerine iadesi ve aylık maaşlarının ödenmesine ilişkin talebinin, o dönemde yürürlükte olan ve süresi dolunca sözleşme feshini öngören Kosova Temel İş Kanununun (2001/27 sayılı UNMIK Yönetmeliği) 11.1 madde fıkrası anlamında gerekçeden yoksun olduğunu tespit etmiştir. Bu nedenle Kosova Yüksek Mahkemesi dava dilekçesinin bu kısmına ilişkin olarak her iki derece mahkemesinin kararlarını değiştirip, davacının dava dilekçesini -bu kararın hüküm kısmında belirtildiği şekilde- reddetmiştir.

28. Başvurucu tarafından revizyon dilekçesinde öne sürülen şikayetlerle ilgili olarak Yüksek Mahkeme şunu tespit etmiştir:

Revizyon başvurusundaki diğer iddialar ilgisiz ve davacının revizyon başvurusu üzerine farklı bir karar çıkarmaya etkisiz olarak değerlendirilmiştir.

Başvurucunun İddiaları

29. Başvurucu kendi vakasında Anayasa'nın 49. maddesiyle [Çalışma ve Mesleğini İcra Etme Hakkı] güvence altına alınmış haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
30. Bununla ilgili olarak Mahkeme başvurucunun şu konularda şikayet ettiğini tespit etmiştir:

a) KİB disiplin komisyonlarında gelişen süreçlerde şu iddiaları ileri sürmüştür: KİB disiplin komisyonlarında gelişen süreçler hakkında: *"...KİB Anayasasının 45. madde 17. fıkrası uyarınca KBİ'nin her iki komisyonu, benim görev yaptığım Medrese çalışanlarıyla ilgili disiplin süreci başlatmaya yetkisizler, çünkü bunlar okulun ilk derece olan disiplin komisyonunu hiçe saymışlardır. Medrese vakalarında bu komisyonlar ikinci derece sayılır ve vakanın ilk dereceden onlara intikal etmiş olması gerekirdi... (ilk şikayet dilekçesi).*

b) Hukuk mahkemelerinde gelişen süreçler hakkında: *"...Yüksek Mahkeme KİB disiplin komisyonlarının gayrihukuki kararlarının feshini tüzel kişilik olarak KİB'nin bu tür kararlar çıkarma yetkisine sahip olmadığı ve başvurucunun işvereni olmadığı esasına göre değil de KİB Anayasası ile EBTB tavsiyelerine göre ve ilk derece olan Medrese Disiplin Komisyonunun yetkilerini cebren gasp etmek suretiyle bu anayasa ile devlet kanunlarının ağır ihlali nedeniyle yetkisizlikle gerekçelendirmesi gerekirdi (...). Yüksek Mahkeme, KİB disiplin komisyonlarının iki kararını gayrihukuki olarak reddi yanı sıra işyerine iadem ve tüm maaşlarının tazminine ilişkin karar alması gerekirdir.*

c) *Eğitim ve Kültür Müdürlüğü sadece benim iş sözleşmemi hangi hukuki dayanakla uzatmadığı konusunda bildirmemiş... süre uzatımını yapmamasını Kosova Yüksek Mahkemesi revizyonuyla teyit edilmiş olan KİB disiplin komisyonları kararları esasınca yaptığı... olgusu.*

Başvurunun Kabul Edilirliği

31. Mahkeme öncelikle Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.
32. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113. madde 7. fıkrasına atıfta bulunur. Fıkralar şöyledir:

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

33. Mahkeme Kanun'un 48. maddesine de atıfta bulunmuştur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

34. Mahkeme ayrıca İçtüzüğü'nün 36. kuralı (1) (d) bendi ile 36. kural (2) (b) bendine de atıfta bulunmuştur. Kural şunları belirlemiştir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

(...)

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

(...)

b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;

35. Mahkeme başvurucunun disiplin komisyonları ve hukuk mahkemelerince çıkarılan kararlarla Anayasa'nın 49. maddesiyle güvence altına alınmış olan çalışma hakkının ihlal edildiği yönünde şikayet ettiğini de tespit etmiştir.

36. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasa'nın 49. maddesine atıfta bulunur. Madde şöyledir:

Madde 49 [Çalışma ve Mesleğini Yerine Getirme Hakkı]

1. Çalışma hakkı güvenceye bağlıdır.

2. Her birey meslek ve işyerini seçmede özgürdür.

37. Anayasa'nın 49. maddesinin [Çalışma ve Mesleğini İcra Etme Hakkı] yorumlanması ve anlamıyla ilgili olarak Mahkeme, bu maddenin çalışma güvencesi ve hakkını, ayrımcılık olmaksızın çalışma imkanı ve eşit şartları sağlanması ve dayatma olmaksızın özgür bir şekilde işyerini seçme ve mesleğini icra etme belirleyen bir standardı tanımladığını belirtmek ister. Bu haklar kanunla düzenlenmiştir (bkz. *KI46/15 sayılı başvuru hakkında Mahkeme'nin 20 Ekim 2015 tarihinde yayımlanmış olan Kabul Edilmezlik Kararının 26. paragrafı*).

38. Mahkeme bu bağlamda başvurucunun çalışma hakkı ihlaline ilişkin iddialarının Anayasa'nın 49. maddesinin yukarıdaki ifadeye göre yorumlanması ışığında anlaşılması gerektiği görüşündedir. Çalışma haklarının korunması ise spesifik bir şekilde - hükümlerini yorumlamanın birincil yetkisi ve görevinin hukuk mahkemelerine ait olan- yürürlükteki kanunlarla düzenlenmiş ve güvence altına alınmıştır.

39. Mahkeme başvuruçunun çalışma hakkı yanı sıra şu konularda da şikayet ettiğini tespit etmiştir: a) KİB komisyonları tarafından yürütülen süreçler; b) disiplin komisyonlarının yetkileri ve başvuruçunu işyerine iadesi ve ödenmemiş olan maaşlarının tazminine ilişkin talebinin reddiyle ilgili olarak hukuk mahkemeleri ve özellikle Yüksek Mahkemede yürütülen süreçler; c) Eğitim ve Kültür Müdürlüğünün sözleşmesinin uzatmaması hakkında bir gerekçe bildirmemesi.
40. Mahkeme bu iddialarla ilgili olarak, derece yargısının nihai mercii olan Yüksek Mahkemenin başvuruu tarafından ortaya atılan iddiaların her birine gerekçe bildirmek suretiyle yetkin bir şekilde karar aldığı veçhile disiplin komisyonlarının yetki çatışmasının söz konusu olduğunu belirtmek ister.
41. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasa'ya göre, hukuk mahkemelerinde alınan kararlarla ilgili olarak dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Olguları doğrulamak, usul ve maddi hukuka ilişkin kuralları yorumlayıp uygulamak hukuk mahkemelerinin rolü ve görevidir (bkz. *mutatis mutandis Garcia Ruiz – İspanya* [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi. Ayrıca bkz. *70/11 sayılı Faik Hima, Magbule Hima ve Bestar Hima* başvurusu hakkında 16 Arlık 2011 tarihli kabul edilmezlik kararı).
42. Anayasa Mahkemesinin görevi, bir bütün olarak ele alındığında derece mahkemelerindeki yargılamanın düzgün ev adil olup olmadıklarını tespit etmektir. (bkz. *mutatis mutandis, Edwards – Birleşik Krallık* 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu).
43. Dava sonucundan başvuruçunun memnun olmayışına ilişkin olgu, Anayasa ve AİHS ile güvence altına alınmış olan haklarının ihlal edildiği iddiasında bulunarak başarılı ve kabul edilir başvuru yapabileceği anlamına gelmez.
44. Mahkeme, bu koşullarda başvuruu tarafından sunulan deliller onun Anayasa'nın 49. maddesiyle güvence altına alınmış olan haklarının derece mahkemeleri tarafından reddedildiğini herhangi bir şekilde ortaya koymadığını değerlendirmiştir.
45. Netice itibariyle anayasal temellere göre başvuru açıkça temelden yoksundur ve İçtüzüğün 36 (1) (d) ile (2) (b) kural bentleri gereğince kabul edilmez ilan edilmelidir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7. fıkrası Kanun'un 27, 48 ve 48. maddeleri ile İçtüzüğün 36. kuralı (1) (d) ve (2) (b) bentleri ile 56. kuralı (2) fıkrası uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 14 Eylül 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olduğunun İLANINA,
- II. Kararın taraflara TEBLİĞ EDİLMESİNE,
- III. Kanununun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović

Arta Rama-Hajrizi